

RAHANDUS-
MINISTEERIUM

MINISTRY of FINANCE of the REPUBLIC of ESTONIA

Norman Aas
Justiitsministeerium
KODIFuhinguoigus@just.ee

Teie 02.06.2014 nr 7-7/14-4763

Meie kuupäev digitaalallkirjas nr 1.1-11
/07180-1

Ühinguõiguse kodifitseerimine

Austatud härra Aas

Rahandusministeerium toetab Justiitsministeeriumi ühinguõiguse moderniseerimise plaani.

Ühinguõiguse moderniseerimine tuleb läbi viia lähtudes eesmärgist kehtestada regulatsioon, mis kasvatab õiguskindlust, teeb majanduskeskkonda atraktiivsemaks, suurendab äriühingute ekspordi- ja konkurentsivõimet ning loob soodustavad tingimused ellujäämisvõimeliste ühingute asutamiseks ning arenemiseks.

Alljärgnevalt on toodud mõned ühinguõiguse kaasajastamise vajadust käsitlevad Rahandusministeeriumi arvamused ja ettepanekud. Vajadusel oleme nõus andma lisaselgitusi ja kommentaare ning osalema aktiivselt regulatsiooni uuendamises.

1. Ühinguõiguse moderniseerimisel tuleks lähtuda viimase aja kõige olulisemast rahvusvahelisest printsiibist – riikidel tuleb tagada äriühingute läbipaistvus. Äriühingute suurem läbipaistvus aitab võidelda maksudest kõrvalehoidumise, korruptsiooni, rahapesu jm raskete kuritegudega. Eelnimetatud eesmärgi saavutamiseks on muuhulgas hädavajalik üle vaadata registrimenetluse alased normid selliselt, et need tagaks senisest paremini registriandmete õigsuse, sh info tegelike kasusaajate kohta. Registriandmete õigsuse tagamise vajadusele on juhtinud Eesti tähelepanu ka rahvusvahelised eksperdid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaste rahvusvaheliste normide hindamisel.

2. Arvestades Eesti ja Euroopa Liidu ühinguõiguse suundumust tagada võlausaldajate kaitse, kuid vähendada piiratud vastutusega äriühingute kapitalireeglite rangust¹, tuleks ühinguõiguse moderniseerimise raames tänane piiratud vastutuse kontseptsioon ja kapitali säilitamise reeglistik üle vaadata ja kaasajastada. Näiteks tuleks üle vaadata äriseadustikus sätestatud osanikele igapäevase ühingu majandamisega mitteseotud väljamaksete tegemise regulatsioon, sest meie hinnangul praegusaegne normistik ei taga kuigivõrd võlausaldajate kaitstust. Esmalt jätab äriseadustikus kasutusel olev termin „väljamakse“ lahtiseks küsimuse, kas ühtlasi juhatuse

¹ K. Ots. Kapitalireeglid võlausaldajate kaitsemeetmena Eesti ja suurbritannia suletud äriühingutes. Tartu Ülikool. Magistritöö 2012.

liikmeks olev ainuomanik võib maksta enesele palka või juhatuse liikme tasu või hüvitada enese poolt ühingu nimel kantud kulutusi. Teisalt ei võta äriseadustik arvesse, et ettevõtte võimekus järgneva aasta jooksul oma kohustusi täita sõltub mitte niivõrd ühingu netovara suurusest, kuivõrd käibevara ja lühiajaliste kohustuste suhtest. Seetõttu võiks pigem võlausaldajate kaitsmiseks piirata osanikele sellise igapäevase ühingu majandamisega mitteseotud väljamakse tegemist, mille tagajärjel väheneb äriühingu käibevara hulk alla lühiajaliste kohustuste teenindamiseks vajalikku taset. Osanikule ühingu igapäevase majandamisega mitteseotud väljamakse tegemise eel peaks juhatuse hindama seda, kas väljamakse kahjustab ühingu maksevõimet ja tooma välja ühingu likviidsust iseloomustavad suhtarvud.

3. Lisaks kapitali säilitamise reeglitele peetakse võlausaldajate kaitsemehhanismiks majandusaasta aruande avalikustamist.² Statistikaameti läbi viidud küsitlusest selgus, et isikud, kes tarbivad finantsaruannetes sisalduvat infot, peavad praeguse seadusandluse kohaselt ettevõtjaportaalis avalikustatavat 1,5 aasta vanust finantsinformatsiooni vananenuks. Tänapäevane majandusaasta aruande avalikustamise tähtaeg (6 kuud) on kehtinud 20 aastat. Viimase 20 aasta jooksul on toimunud suuri tehnoloogilisi muutusi, mis on lihtsustanud aruande koostamist ja esitamist. Hajutades arvestusala ekspertide töökoormust, on meie arvates võimalik lühendada majandusaasta aruande avalikustamise tähtaega. Rahandusministeeriumi arvates võiks ühingutel, kes ei ole allutatud audiitorikontrollile majandusaasta aruande avalikustamise tähtajaks olla näiteks kaks kuud arvates majandusaasta lõppemisest. Raamatupidamiskohustuslasel, kelle raamatupidamise aastaaruande osas teostatakse audiitorikontrolli, tuleb majandusaasta aruanne ettevõtjaportaalis avalikustada 6 kuu jooksul, arvates majandusaasta lõppemisest.

4. Ühinguõiguse moderniseerimise raames tuleks viia sihtasutuste ja mittetulundusühingute majandusaasta aruande koostamise protsess sarnaseks äriühingute majandusaasta aruande koostamise protsessiga. Sihtasutuste seadusest ja mittetulundusühingute seadusest tuleneb, et sihtasutuse ja mittetulundusühingu majandusaasta aruande heaks kiitmine toimub pärast sihtasutuse nõukogu või mittetulundusühingu üldkoosoleku poolset majandusaasta aruande kinnitamist. Kasumit taotleva äriühingu majandusaasta aruande koostamine loetakse lõpetatuks, kui juhatuse on majandusaasta aruande heaks kiitnud. Äriühingute puhul kiidab äriühingu juhatuse majandusaasta aruande heaks enne aruande üldkoosoleku poolset kinnitamist. Seega erineb sihtasutuste ja mittetulundusühingute majandusaasta aruande koostamise protsess äriühingute majandusaasta aruande koostamise protsessist. Meile teadaolevalt ei ole äriühingu majandusaasta aruande lõpetamine enne üldkoosoleku poolset heakskiitmist probleeme tekitanud. Eeltoodule tuginedes teeme ettepaneku muuta sihtasutuste seadust ja mittetulundusühingute seadust selliselt, et sihtasutuse ja mittetulundusühingu juhatuse poolt majandusaasta aruande heakskiitmine toimuks enne sihtasutuse nõukogu või mittetulundusühingu üldkoosoleku poolt aruande kinnitamist.

5. Analüüsida tuleks praegusaegse äriühingu juhatuse ja nõukogu liikmete tagasi kutsumise regulatsiooni vajalikkust. Teatavasti valitakse nii juhatuse kui nõukogu liikmed tähtajaliselt ning äriseadustiku kohaselt kutsutakse nad volituste lõppedes tagasi. Äriregistris tehakse kanded juhatuse liikmete või nõukogu liikmete volituste lõppemise kohta vastava avalduse esitamisel juhatuse või nõukogu esimehe poolt. Kui sellist avaldust ei esitata, tuleks nõukogu liikmel või juhatuse liikmel esitada ise äriregistrile avaldus, et parandataks ebaõiged äriregistrikanded.

² K. Ots. Kapitalireeglid võlausaldajate kaitsemeetmena Eesti ja suurbritannia suletud äriühingutes. Tartu Ülikool. Magistritöö 2012.

Riigikohus on korduvalt oma otsustes öelnud, et juhatuse liikmete volitused automaatselt siiski ei pikene, kuigi äriregistri kanne seda justkui näitaks.

Seega tuleks analüüsida, kas juhatuse või nõukogu liikmete tagasi kutsumise regulatsioon on sellisel kujul vajalik (eriti tähtaegse volituste lõppemise korral).

6. Lisaks eeltoodule tuleks ühinguõiguses kasutatav terminoloogia viia vastavusse audiitortegevuse seaduses sätestatuga ning asendada termin „audiitor“ terminiga „audiitorettevõtja“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Veiko Tali

Kantsler

Gaili Parts

611 3291

gaili.parts@fin.ee

Virge Aasa

6113549

Virge.aasa@fin.ee